

Vážení přátelé, členové a příznivci Platformy podnikatelů pro ZRS,

Evropský rok pro rozvoj vrcholí. Násoben migrační vlnou přinesl mnoho otázek, ale ne na všechny existují jasné odpovědi.

Uprchlíkům je třeba poskytnout humanitární pomoc. Musí být strážlivá, ale laskavá a pokrývat zásadní potřeby existence člověka. Řešení pro budoucí existenci jejich těžce zkoušených zemí to však není. Aby se mohli vrátit do svých domovů a začít znovu, bude potřeba politické vůle, silnější než hrůzná nevěle, která exodus vyvolala.

Zároveň budou tyto země potřebovat zlepšení systému vládnutí, obnovu infrastruktury a vybudování všech potřebných institucí, zařízení a mechanismů, které obyvatelům pomohou vybudovat přijatelné životní podmínky. To bude vyžadovat výraznou pomoc vyspělejších států nepoškozujících politickým marasmem a hospodářskými zločiny.

Reformy a rekonstrukce země budou potřebovat odvážné a statečné občany, ty co zůstali i takové, kteří se dokázali dostat přes všechny překážky až do Evropy. Udělali to právě kvůli záchraně své existence a budoucnosti svých dětí.

Česká republika má všechny předpoklady a mnoho projektových důkazů, že rozvojové pomoci rozumí a má důkazy v podobě kvalitních projektů.

Ano, existují kvantitativní i kvalitativní nedostatky, jak se o tom zmiňují články v obsahu našeho Zpravodaje, ale společně s ostatními aktéry je považujeme za výzvu. Platforma podporuje spolupráci státní a místní samosprávy s neziskovým a soukromým sektorem, včetně univerzit a vědeckých pracovišť. PPZRS také připravuje soubor doporučení pro veřejnou správu, jak a na co se zaměřit, abychom společně zvýšili zájem soukromého sektoru o rozvojovou pomoc.

Něco naznačil už letošní Evropský rok pro rozvoj, který byl skutečně iniciativou pro všechny. Diskuse pořádané Platformou v první polovině roku přinesly názory různých společenských skupin, dominuje však přesvědčení, že teprve spolupráce všech aktérů na tom, aby se na Zemi mohlo přijatelně žít, přinese potřebné výsledky. Dnes vidíme, že je to zásadní odpověď také na uprchlickou otázku. Ano, humanitární pomoc je nutná, ale zároveň už připravujeme dlouhodobé projekty rozvojové spolupráce se zapojením partnerských zemí a s vysokou mírou odpovědnosti za výsledky spolupráce také na straně těch, kteří naši pomoc očekávají. Doufejme tedy, že nová Koncepce politiky ZRS ČR na léta 2018 až 2025 bude tuto zásadu reflektovat jako názor celé občanské společnosti a zároveň více zohlední odborné možnosti a schopnosti aktérů české ekonomiky, abychom se mohli do rozvojové pomoci v příštím období lépe zapojit.

Evropský rok pro rozvoj končí, ale nový rok 2016 je před námi.

Redakce Zpravodaje PPZRS přeje do Nového roku všem čtenářům hodně pracovních úspěchů!

Ing. Věra Vencílková

Technické znalosti v podniku představují pro zahraniční obchod vysokou přidanou hodnotu

Platforma podnikatelů pro zahraniční rozvojovou spolupráci společně se Svazem průmyslu a dopravy ČR uspořádala 3. prosince seminář o ochraně duševního vlastnictví v rozvojových projektech. „Naše organizace podporuje podnikatelské aktivity v rozvojových zemích a ochrana duševního vlastnictví zde bývá velmi problematická.“ říká ředitelka Platformy Věra Vencílková. „Je to jedna z podmínek úspěšnosti podnikání v zahraničí, a proto se budeme snažit prosadit lepší ochranu českého know-how i v rámci politiky české ZRS jako člena Rady pro ZRS.“

V září 2015 byly na Valném shromáždění OSN schváleny Cíle udržitelného rozvoje pro léta 2016-2030. Cíle jsou vysoké a bez zapojení soukromého sektoru nebude možné rozvojových cílů dosáhnout. Čím více bude projektů v rámci rozvojové pomoci, tím se může objevit více případů zneužití duševního vlastnictví.

Na semináři vystoupil bývalý velvyslanec ČR v Egyptě a konzultant Hospodářské komory pro legislativu a právo Ivan Voleš, který hovořil o formách zapojení soukromého sektoru do rozvoje, o právech duševního vlastnictví, která spadají pod průmyslové právní ochranu, o významu ochrany duševního vlastnictví a o hrozbách a důsledcích porušování práv duševního vlastnictví a možné obraně.

Viktor Vodička, specialista z Úřadu vlády, poskytl ve své prezentaci informace o ochraně duševního vlastnictví v rámci politiky vnější pomoci EU. Unie harmonizuje svá pravidla, vydala program k uplatnění a podpoře práv duševního vlastnictví (2011), v kterém se zaměřuje na podporu firem a zejména SMEs, aby dokázaly lépe využít své duševní vlastnictví v EU i za hranicemi Unie na jednání firem s obchodními

partnery v zahraničí, aby důsledněji vymáhaly ochranu práv duševního vlastnictví na svém území a aby tato práva respektovali atd. Informoval také o www stránkách, na kterých se lze dočíst, jak se v evropských zemích postupuje při ochraně duševního vlastnictví: http://europa.eu/youreurope/business/start-grow/intellectual-property-rights/index_en.htm. EU také spravuje internetový IPR Helpdesk: <https://www.iprhelpdesk.eu/>.

Zahraniční účastník Bayo Akindeinde, programový manažer britské Agentury pro rozvojovou spolupráci a vedoucí týmu pro implementaci programu rozvoje soukromého podnikání v Zambii, financovaného zmíněnou agenturou, kromě typů duševního vlastnictví uvedl další možnosti pro držitele duševního vlastnictví, jak předejít jeho případnému zcizení, jako je prodej či licencování duševního vlastnictví silnějšímu subjektu, který zajistí jeho dostatečnou ochranu i rozvoj.

„Investice do duševního a průmyslového vlastnictví jsou vysoké a stále stoupají, přičemž ochrana duševního vlastnictví je v ČR nízká, byť již patří mezi nejlépe rozvinuté ekonomiky světa,“ zdůraznil Bayo Akindeinde závěrem svého vystoupení.

Semináře se zúčastnily na čtyři desítky účastníků ze sektoru vodárenství a sanitární problematiky, energetiky, infrastruktury, zdravotnické techniky, průmyslové výroby a veřejného sektoru. Více jak polovina sleduje obchodní příležitosti v rozvojových zemích dle poptávky a třetina z nich má stále partnery v zahraničí a s nimi se účastní soutěží o zakázku. Většina z účastníků hodnotila seminář velmi pozitivně, jak po stránce obsahové, tak organizační.

Mgr. Sabina Tančevová

Představujeme členské organizace PPZRS

Asociace výrobců a dodavatelů zdravotnických prostředků obhájí oprávněné požadavky členských organizací v oblasti legislativy, rozvoje oboru zdravotnické techniky, a podporuje export jejich výrobků a další aktivity v tomto směru.

V exportních aktivitách koordinuje svoji činnost s Platformou podnikatelů, Asociací exportérů, MPO, MZV, MZd a CzechTrade.

S dotační podporou MPO a CzechTrade Asociace v tomto roce zabezpečila společnou prezentaci na veletrzích zdravotnické techniky ve Spojených arabských emirátech v Dubaji, v Bělorusku v Minsku a v Ho Či Minově Městě ve Vietnamu. Mimo tyto veletrhy řada firem vystavovala na velkých akcích v Düsselodrfu, Moskvě a dalších veletrzích regionálního charakteru.

Asociace s podporou MPO úspěšně organizovala v ČR incomingové mise pro

partnery z Brazílie, Běloruska, Ruska, Ukrajiny a Slovenska. S podporou a spoluprací s ministerstvem zdravotnictví organizovala v ČR představení svých členských organizací a jejich výrobků pro vládní delegaci z Bahrajnu vedenou ministrem šejkem Mohamedem. S podporou a spoluprací s ministerstvem zahraničních věcí organizovala v ČR představení svých exportních možností a služeb pro delegace ze Srbska, Slovinska, Chorvatska a Albánie.

Členské podniky se úspěšně prezentovaly spolu s ministerskými misemi v zahraničí v Číně, Turecku, Malajsii, Maroku, Tunisu, Moldavsku a Albánii.

Uvedených akcí se zúčastnily desítky členských firem, někdy s přímým úspěšným obchodním výsledkem a především s pozitivním výhledem do budoucího období.

Kolik českých firem lze přilákat do projektů zahraniční rozvojové pomoci?

V posledních dvou letech narůstá diskuse o zapojení soukromého sektoru do rozvojové pomoci a spolupráce s málo rozvinutými zeměmi. Nový plán OSN na dosažení větší udržitelnosti fungování světa, tedy pomoc chudým zemím dostat se na přijatelnější úroveň existence, byl v září tohoto roku schválen. Všechny cíle, které strategie představuje, jsou důležité a téměř do všech se může soukromý sektor zapojit.

Odpovědné úřady v České republice hledají v této souvislosti řešení na zásadní otázky. Jsou české podniky takového zapojení schopny? Mají zájem, znalosti a prostředky spolupracovat s partnery v rozvojových projektech financovaných českou vládou či dokonce celosvětovými institucemi, jako je Světová banka, nebo Evropská banka pro obnovu a rozvoj? Potřebuje soukromý sektor podpůrné aktivity ze strany státu, aby se více zajímal o rozvojovou politiku?

Na všechny otázky máme jednoznačnou odpověď – ANO!

Máme tu však jeden problém a tím je kapacita struktury české ekonomiky, tj. nabídka v oborech poptávaných nákupem do rozvojových projektů. Je v těchto oborech rovnováha na místním trhu? Mají české firmy zájem o zahraniční trhy vlivem nedostatečné poptávky doma?

Odpověď může částečně odrazit bilance zahraničního obchodu. Tyto výsledky ovlivňuje státní podpora exportu v čele s agenturou CzechTrade, která se soustředí na exportní úspěchy českých firem. Zahraniční rozvojová pomoc se naopak soustředí na řešení potřeb partnerských zemí a případné exportní případy jsou vedlejším efektem této politiky.

Potřeba společné prezentace principů ZRS se ukázala při letošní unijní kampani k Evropskému roku rozvoje 2015. V ČR se do ní zapojila jak zainteresovaná ministerstva, tak i neziskové organizace ve spolupráci s firmami – realizátory dodávek do projektů.

PPZRS s členskými asociacemi zaměstnavatelů přispěla do kampaně vlastní sérií kulatých stolů se zaměřením na nové cíle udržitelného rozvoje a zorganizovala, v rámci Mezinárodního strojírenského veletrhu v Brně, diskusi představitelů některých zemí Afriky, Karibiku a Tichomoří o podpoře soukromého sektoru a možnostech transferu technologií.

Zájem české společnosti o rozvojové země je poměrně široký. Populární je spíše humani-

tární pomoc, která je více vidět díky mediální podpoře aktuálním výzvám o finanční příspěvky na pomoc zemím postiženým přírodními katastrofami či válečnými konflikty. Projekty rozvojové pomoci nejsou tolik známé. Zde je potřeba více času a nákladů na přípravu. Mohou představovat větší podíl prostředků vydávaných na pomoc rozvojovým zemím, ale pomáhají zároveň více a dlouhodobě. Zde už nejde o přímý finanční příspěvek od občana nebo podnikatele. Projekty financuje český stát a pro firmy to znamená kvalifikovanou odbornou dodávku do projektu za všech komerčních podmínek, včetně výběrového řízení o nejlepší nabídku. Tady už má soukromý sektor významné místo a je potřeba, aby se o svých nových možnostech více dozvěděl. Zde také PPZRS dlouhodobě pracuje na zvyšování povědomí firem o rozvojové problematice. Pracuje však s omezenými prostředky.

Je tedy dostatek firem, které „jen“ nemají dostatek informací, nebo jsou příčiny nezájmu ještě někde jinde?

Zkusili jsme se podívat na současnou situaci přes statistické údaje o soukromém sektoru z poslední doby a také přes oborové zaměření České rozvojové agentury (ČRA), odpovědné za implementaci rozvojové politiky, tedy i za projekty, do kterých nakupuje produkty a služby.

Počet registrovaných ekonomických subjektů v ČR dosáhl v září 2015 celkem 2 760 119. Úctyhodné číslo, které oprávněně vyvolá podivení nad tím, jak málo firem se zajímá o výběrová řízení vyhlášená právě ČRA.

Podívejme se však blíže na organizační strukturu české ekonomiky. Z uvedeného počtu firem představuje 77 % podíl podnikatelů zařazených do kategorie domácností, tedy řemeslníků, poskytovatelů služeb a majitelů nemovitostí s minimem zaměstnanců.

Podniků s kapacitním předpokladem vstupovat na zahraniční trhy je tedy přibližně 435 tisíc.

Odečteme-li obory, které se primárně soustředí na místní trh či jsou dokonce místní poptávkou vytvářeny, zůstane skromnější číslo, tedy 159 000 společností. Z nich ještě musíme odečíst 17 % firem vlastněných zahraničním vlastníkem. To proto, že většina takto

vlastněných společností vstupuje se svou nabídkou spíše do větších mezinárodních tendrů přes zahraniční vlastníky a česká ZRS, kromě několika výjimek, pro ně není zajímavá.

Zůstává nám tedy necelých 132 tisíc subjektů, akciových společností a společností s ručením omezeným. Nad deset procent z tohoto počtu jsou zejména zastoupeny obory zpracovatelského průmyslu a vědeckotechnických aktivit včetně služeb technického projektování a řízení projektů, následované podniky zaměřenými na zemědělství v podílu 4,28 procent.

Ve statistických údajích se také objevuje zajímavě vysoký počet organizací evidovaných jako ekonomické subjekty, avšak neřazených mezi podnikatele. Mají komerčně tvořené příjmy, ale negenerují větší zisk. To jsou tedy neziskové organizace, obecně prospěšné společnosti, nadace a církevní subjekty. Velký podíl těchto organizací připadá na služby domácnostem. Podle serveru www.neziskovky.cz je v ČR registrováno cca 80 tisíc neziskových organizací a z toho 1,1 % (880) se zabývá mezinárodními aktivitami, včetně vysílání dobrovolníků. Neziskových organizací, potenciálně a kapacitně schopných věnovat se rozvojovým projektům v zahraničí, se celkově odhaduje na dva tisíce.

Je nutno přiznat, že také projekty neziskových organizací mohou obsahovat technickou či technologickou složku a být tak v projektech ZRS konkurencí technologickým firmám. Ne vždy musí být technické řešení na vysoké technologické úrovni. Mnohdy si vystačí s jednoduchými prostředky, přizpůsobenými dále místním podmínkám a s ohledem na znalosti a schopnosti konečných příjemců technického řešení využít.

Podle poslední dostupné zprávy ČRA a z pohledu využití firemních dodávek, jsou oslovovány podniky z oborů ochrany životního prostředí, technické asistence včetně energetiky, vodárenství a sanitace, tj. poptávka současné ZRS směrem k podnikům oslovuje cca 13 % z uvedených 132 tisíc firem, ovšem až po odpočtu většiny registrovaných neziskových ekonomických subjektů.

Máme tedy skupinu 13 460 (!) firem, schopných teoreticky vstupovat do výběrových řízení vyhlášených ČRA. Sektorový podíl

u vody a sanitace představuje jen 0,38 % z uvedených selekce a je nutné zdůraznit, že jsou zde zařazeny také distribuční a servisní podniky vázané na místní trh, ale díky své velikosti a zkušenosti se strukturálními fondy, také s potenciálem vstupovat do projektů ZRS.

Zbývající podíl tvoří technické projektové a konzultační firmy. Sem rovněž směřuje i širší poptávka světových dárců.

Po osmi letech konzultací a šíření informací o rozvojové pomoci pro soukromý sektor můžeme konstatovat, že zájem o účast na projektech projevuje rok od roku stále více firem. Za poslední dva roky můžeme hovořit odhadem o dvou stovkách firem, tj. cca 1,5 % z 13 460 relevantních subjektů.

Přesto jen jejich malý počet vstupuje do tendrů ČRA i do soutěží vyhlašovaných multilaterálními dárci, jako je např. EBRD a UNDP, u kterých má ČR dokonce své vlastní fondy, přes které může financovat projekty a zvat do nich jen české subjekty.

Závěr je tedy jednoznačný. Identifikované rozvojové potřeby pro projekty české ZRS jsou komplexní. To, že skrývají možné obchodní příležitosti pro nabídku českých firem, vyžaduje rozdílné marketingové průzkumy a strategie.

Na rozdíl od neziskových organizací, které přinášejí své vlastní projekty a žádají na ně dotace, podniky mohou jen odpovídat na poptávku vytvářenou v rámci projektů rozvojové pomoci.

Přesto, že jsou české podniky velmi flexibilní a dokážou přizpůsobovat své produkty specifickým podmínkám v rozvojových zemích, mohou, a vždy budou, reagovat na více méně relevantní poptávku. Přes třináct tisíc firem, ke kterým naše úvahy dospěly, tedy může bezprostředně reagovat na poptávku ČRA, bude-li odpovídat jejich nabídce. Část je obeznámena se zahraniční rozvojovou pomocí i specifiky rozvojových zemí, většina firem také vnímá rozdíly mezi běžným zahraničním obchodem a dodávkami do rozvojových projektů.

Cesta k dosažení širšího zájmu však vede přes zvyšování kvality a efektivnosti celého systému české ZRS.

Věra Venclíková

K diskusi o exodu uprchlíků do zemí Evropské unie

Již řadu měsíců je hlavním tématem masmédií a jednání evropských politiků nekončící příliv uprchlíků ze Sýrie a dalších arabských zemí do Evropy, který se zdá být živelný, nekontrolovaný, ba až nevladatelný. Překvapivé je, že země EU se s tímto problémem potýkají téměř osamocně, bez zřetelnější angažovanosti a účasti mezinárodních organizací a neevropských velmocí, byť právě tyto byly nezdárka u zrodu krizí, které vedly k rozpadu funkčních států, ke vzniku ozbrojených konfliktů a následných emigračních vln.

Lze se oprávněně domnívat, že selhaly politiky mnoha vyspělých zemí, často poznamenané pokrytectvím a nepochopením reálné situace v rozvojovém světě. Opatrně se hovoří i o ambicích náboženských fundamentalistů na vytváření a expanzi islámských chalífátů. Politici ani plejády jejich think-tanků, politologů a speciálních služeb nedovedli včas předvídat, tím méně potlačit krizový vývoj v ohrožených oblastech a rychlý nárůst extremistických sil nejen v nich, ale i ve svých vlastních zemích.

Léta byly vedeny rádobou učené diskuse o soužití a o potřebě multikultury, v zájmu tzv. politické korektnosti byla nepříjemná zjištění překrývána, nazývána přijatelnějšími názvy a výsledkem byly deformace skutečnosti. Výsledky těchto povrchních přístupů jsou hrozné a dnes už mají téměř globální důsledky. Tisíce lidí trpí a umírá krutou rukou extrémistů, za jedinou spásu považují útěk do dosud bezpečných zemí a tak již několik let narůstá stále obtížněji řešitelný problém uprchlíků a důsledků migrace.

Občan nemusí být politologem, aby měl právo klást otázky o příčinách a rizicích současného stavu a je znepokojen rozpačitými návrhy na řešení, o kterých se dozvídá. I laikovi je totiž zřejmé, že se při posuzování současné situace hovoří více o následcích, nikoliv o příčinách. Jistě, řešení následků je časově naléhavější, ale bez objektivního zjištění příčin a jejich rázného odstraňování na místě vznikne nelze exodus zastavit.

Tento článek nemá ambice být politologickou esejí, ale je pokusem o formulaci alespoň jednoho z průsečíků možností ČR a potřeb postižených zemí, oblastí a zejména mladých lidí v nich.

Vedle politicko-mocenských zájmů tzv. velkých hráčů na získání vlivu v dané strategické oblasti arabského světa, které nejsem kompetentní posuzovat, považují za hlavní zdroj

a potenciál napětí uprchlické tábory v řadě arabských zemí, kde žijí často již mnohonásobné generace deprivovaných osob bez naděje na normální život, vzdělání a šanci získat jakoukoliv práci.

Zejména mladí lidé rychle ztrácejí pozitivní motivaci, jsou bez pracovních návyků, které ani nepotřebují k životu v modrých stanech UNHCR. Právě mezi těmito nudícími se mladíky, kteří nevidí reálnou perspektivu jakéhokoliv zlepšení své situace a uplatnění, snadno získávají svoje nadšené rekruty verbíři teroristických organizací, včetně ISIS.

Stálo by za seriózní úvahu, zda by bylo možné zahrnout výchovné a řemeslné programy pro tyto tábory jako jeden z dotačních titulů ZRS ČR/ČRA s možností účasti podnikové sféry na nich.

Mělo by to výhody:

- V praktických kurzech by si mladí lidé mohli osvojit alespoň základy některých řemesel, které by jim zlepšily zaměstnatelnost.
- Podnik, který by realizoval projekt tohoto typu, by si zde mohl vychovat pracovní síly v oborech, které jsou v ČR deficitní.
- V rámci školení by bylo možno ověřit i osobní kvality učně, jeho postoje k extremistickému hnutí a jeho pracovní disciplínu.
- V kládém případě by mohl být vybrán jediný začleněn do imigrační kvóty pro ČR, projekt by měl počítat i s náklady na doškolení v ČR.
- Výcviková střediska by mohla být vybavena zařízením z ČR, které by se tak stalo referenční prezentací těchto komodit v dané arabské zemi.
- Projekty tohoto typu by byly rovněž v gesci MZV, na financování by se však měly podílet i rezorty MPO, MV, MZe a MPSV.
- Náklady na tuto formu ZRS ČR by prospěly nejen příjemcům pomoci, ale mohly by zlepšit i kapacity u deficitních oborů v ČR.
- Obdobné projekty by mohly být vyzkoušeny i v uprchlických táborech v ČR a teritoriálně rozšířeny např. o Ukrajinu, balkánské, kavkazské a podobné, nám kulturně blízké země.

Tato výcviková střediska by byla zvláště prospěšná v případě vytváření tzv. chráněných zón v bezpečných oblastech zemí konfliktu samých, po předchozí dohodě i v sousedních zemích.

Významnou pomoc při posouzení účelnosti i případné formulace této formy rozvojové spolupráce ČR lze očekávat od Svazu průmyslu a dopravy ČR a Hospodářské komory ČR.

Ing. Josef Fukan, Praha, 29. října 2015

2015 Evropský rok pro rozvoj

Cílem Platformy podnikatelů pro ZRS je:

- zvyšovat úspěšnou účast českých firem v projektech rozvojové pomoci a spolupráce
- podporovat dlouhodobé investice v rozvojových zemích s výhodnou pozicí pro české dodavatele technologií a služeb
- prosadit partnerství veřejného a soukromého sektoru v programech zahraniční rozvojové spolupráce
- Platforma hledá aktivní členy se zájmem o účast v rozvojových projektech i práci v expertních týmech Platformy a pracovních skupinách Rady pro ZRS ČR
- PPZRS je prostorem pro sdílení informací, nápadů, zkušeností a kontaktů.

Informace o podmínkách členství:

www.ppzrs.org

Kontakt

Sekretariát PPZRS

Freyova 948/11, 190 00 Praha 9

Poštovní adresa:

Politických vězňů 1419/11, 113 42 Praha 1

Telefon: +420 225 279 403

+420 603 826 261

Fax: +420 284 686 464

e-mail: platforma@spcr.cz

Zpravodaj je určen ke zvyšování povědomí podnikatelského sektoru o politice zahraniční rozvojové spolupráce v souvislosti s politickou proexportní za účelem rozšíření všech forem podpory podnikání a investičních projektů v rozvojových zemích. Je financován z prostředků MZV ČR.